

Examensarbete 15 hp – Journalistik

Jan Andersson och Pia Sundhage i spalterna

*En kvantitativ innehållsanalys om representationen
av svenska förbundskaptener i kvällstidningar*

Författare: Sebastian Ahokas
Författare: Victor Grusell

Handledare: Renaud de La Brosse
Examinator: Maria Elliot

Termin: HT18
Ämne: Journalistik
Nivå: Kandidat

Abstract

Author: Victor Grusell, Sebastian Ahokas

Title: Jan Andersson and Pia Sundhage in the columns: a quantitative content analysis about the representation of Swedish managers in tabloid news

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 52

The purpose of this study was to examine the differences as well as the similarities between the coverage and representation of the coaches of the Swedish men's national team and women's national team. The method we used for our study was quantitative content analysis. We examined 473 articles in the two Swedish tabloid newspapers Aftonbladet and Expressen. Some of the major results that we found in the study were that the representation of the coach of the men's national team were more positive than the women's coach. 76 articles about Jan Andersson, coach for the men's team were positive, while 25 articles about Pia Sundhage, coach for the women's team were positive. We also found out that the men's national team were in far more articles than the women's team. 340 articles were about the men's team and 133 articles were about the women's team.

Nyckelord

Pia Sundhage, Jan Andersson, fotboll, VM, Svenska herrlandslaget i fotboll, Svenska damlandslaget i fotboll, SPORTExpressen, Sportbladet.

Innehåll

1. Inledning	5
1.1. Syfte och frågeställningar	6
2. Bakgrund	8
2.1. Idrotten i Sverige	8
2.2 Sportjournalistiken i Sverige	8
2.3 Kort om Aftonbladet	9
2.4 Kort om Expressen	10
3. Tidigare forskning	11
3.1 Sporten i spalterna	11
3.2 Fotboll är livet	11
3.3 Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir	12
3.4 Sammanfattning av tidigare forskning	13
4. Teoretiska utgångspunkter	15
4.1 Sociala representationer	15
4.2 Genusteori	16
4.3 Agenda setting - Dagordningsteorin	17
4.4 Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter	18
5. Metod och material	20
5.1 Kvantitativ innehållsanalys	20
5.2 Material	21
5.3 Avgränsningar och urval	22
5.4 Om kodschema för kvantitativa innehållsanalysen	23
5.5 Metodkritik	24
5.6 Undersökningens tillförlitlighet	26
5.6.1 Reliabilitet	26
5.6.2 Holstis reliabilitetstest	27
5.6.3 Validitet	28
5.7 Forskningsetiska överväganden	28
6. Resultat	30

6.1 Publicerade artiklar	30
6.2 Artikelstorlek	31
6.3 Representation i text	33
6.4 Förbundskaptenerna i texten	34
6.5 Förbundskaptenerna i bild	35
7. Analys	36
7.1 Herrarnas storhet	36
7.2 Förbundskaptenernas plats i spalterna	38
7.3 Jan och Pia i bilder	40
7.4 Jan vs. Pia	41
7.5 Sportbilagornas agenda	43
8. Slutsats och diskussion	45
8.1 Männens dominans	45
8.2 Representation efter resultat	46
8.3 Bevakningen av förbundskaptenerna	46
8.4 Förslag till vidare forskning	47
Referenser	48
Referenser från internet	52
Bilagor	53
Bilaga A: Kodschema och kodnyckel	53

1. Inledning

Fotboll är en lagsport med elva spelare på planen och ofta med en tränare som styr över det taktiska i sporten. Fotboll är även Sveriges största sport med 2 997 föreningar och drygt en miljon medlemmar (Svenska fotbollsförbundet, 2017). Wallin (1998) skriver att redan 1965 ökade sportjournalistikens underhållningsvärde och har fortsatt öka sedan dess. Sportjournalister uppträder mer i roller som underhållare, experter och förmedlare av upplevelser (Wallin, 1998) och har axlat den rollen sedan 1960-talet. Dahlén (2008) skriver att i tidningarna har sporten tagit allt mer plats och gått från att vara en del av huvudtidningen till att få en egen bilaga i de flesta tidningar som finns.

Vi har i vår studie valt att fokusera på förbundskaptenerna, tränarna, i det svenska herr- och damfotbollslandslaget och hur de representeras i svensk kvällspressjournalistik. Moscovici (1996) skriver att begreppet kollektiv representation länge hade en central ställning inom samhällsvetenskapen, men senare närmast försvann. Inom fotboll har intresset för sportens stjärnor ökat (Wallin, 1998) och de lyfts fram ur och över lagen allt oftare.

Jodelet (1996) skriver att representation ger oss vägledning i hur vi ska namnge och definiera olika företeelser i vår vardag och att det är därför representation i vår vardag är viktigt. Vi anser att vår studie i hur damlandslaget och herrlandslaget i fotbolls förbundskaptener, Pia Sundhage och Jan Andersson, representeras i svensk kvällspress därför blir intressant. Vi anser att vår studie kan ge en indikation på hur damfotboll kontra herrfotboll representeras genom att undersöka hur frekvent och hur stort

utrymme de två förbundskaptenerna får under ett världsmästerskap i fotboll. Bakgrunden till det påståendet är att vi svart på vitt hoppas kunna visa eventuella skillnader i bevakningen. Flertalet liknande studier har gjorts inom ämnet och på de två tidningarnas sportbilagor men inte med en jämförande innehållsanalys mellan de två svenska seniorlandslagets förbundskaptener under två världsmästerskap.

1.1. Syfte och frågeställningar

I följande kapitel förklarar vi studiens syfte och frågeställningar. Vi redogör för vår huvudfrågeställning samt tillhörande underfrågeställningar som vi valt till vår studie.

Studiens syfte är att undersöka hur de två förbundskaptenerna i fotboll, Jan Andersson och Pia Sundhage, representeras i svenska kvällstidningar under ett mästerskap i fotboll. Vilket även är studiens preciserade frågeställning. Vi har valt att undersöka hur förbundskaptenerna representeras i två kvällstidningar och deras tillhörande sportbilagor. Tidningarna vi valt att undersöka är Aftonbladets Sportbladet och Expressens SPORTExpressen tryckta bilagor.

För att kunna undersöka studiens preciserade frågeställning har tre frågeställningar formulerats:

F1: Hur frekvent och ofta förekommer de båda förbundskaptenerna Jan Andersson och Pia Sundhage i tidningarnas bevakning?

F2: Hur representeras de båda förbundskaptenerna?

F3: Hur skiljer sig bevakningen av de båda förbundskaptenerna?

Till våra underfrågeställningar har vi även två egna arbetshypoteser som vi hoppas kunna presentera ett resultat till.

Våra två arbetshypoteser är:

H1: Det kommer att finnas en skillnad i representationen av de två förbundskaptenerna i både Expressen och Aftonbladets sportsidor.

Detta tror vi i och med att herrfotbollen är större som idrott och ofta har fler supportrar och mer utrymme i spalterna.

H2: Damernas förbundskapten, Pia Sundhage, kommer att representeras mer frekvent än herrarnas förbundskapten, Jan Andersson, i sportbilagorna.

Detta tror vi eftersom att Pia Sundhage är en av de större damfotbollsspelarna genom tiderna och en, för allmänheten, mer välkänd person än vad Jan Andersson är.

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer vi att förklara bakgrund och basfakta till vår studie som är relevant för den. Vi kommer att redogöra för hur idrotten växt fram i Sverige och hur sportjournalistiken i landet, från starten till nu, utvecklats och växt. I kapitlet kommer vi även att i korthet presentera tidningarna där vi hämtat vårt empiriska material, Aftonbladet och Expressen, och redogöra kort för kvällstidningarna.

2.1. Idrotten i Sverige

Idrotten i Sverige har sedan den moderna idrottsrörelsen började ta fart under 1800-talet växt sig allt större (Wallin, 1998). Till en början saknades det idrottsföreningar i landet. Efter att Upsala simsällskap, som anses vara en av världens äldsta idrottsföreningar, grundades 1796 bildades flera andra simföreningar i Sverige (Wallin, 1998).

Idrottsrörelsen kom att utvecklas ännu mer efter att Svenska Gymnastik- & Idrottsföreningarnas Riksförbund, en föregångare till Riksidrottsförbundet grundades den 31 maj 1903 (Wallin, 1998).

Under 1900-talet växte idrottsrörelsen i Sverige allt mer. Från knappt 600 idrottsföreningar och 55 600 medlemmar i landet 1910 till drygt 28 000 idrottsföreningar och drygt fem miljoner medlemmar 1995 (Wallin, 1998). I mitten av 2010-talet minskade antalet medlemmar något, och under 2016 var medlemsantalet 4,3 miljoner (Riksidrottsförbundet, 2017).

2.2 Sportjournalistiken i Sverige

Under 1860-talet och 1870-talet upptäckte amerikanska tidningsledare att sport kunde användas med framgång i tidningen (Wallin, 1998). Sedan dess

har utrymmet för sport ökat och sedan efterkrigstiden har utrymmet för sportrapportering i tidningar ständigt ökat så kraftigt att ingen annan folkrörelse får lika mycket utrymme (Wallin, 1998) i svensk press.

Ulrika Andersson (2004) skriver att sportjournalistiken sedan många år är den största specialavdelningen på de flesta svenska redaktioner.

Fotboll är den största sporten sett till antal utövare och medlemmar (Riksidrottsförbundet, 2017) och är även den dominanta sporten sett till såväl artiklar, resultatrapportering och även spelresultat i tidningar (Andersson, 2004). I ljuset av Anderssons studie (2004) av 2003 års publicistiska bokslut av sportens olika sidor lyfter hon fram att artiklar om mäns idrottsutövande ofta handlar om elitidrott och tränare, samtidigt som idrottsrapporteringen om kvinnor ofta handlar om elitidrott och amatöridrott.

2.3 Kort om Aftonbladet

Aftonbladet är en kvällstidning som grundades 1830 av Lars Johan Hierta (Aftonbladet, 2018). Tidningen är ansluten till Allmänhetens pressombudsman och Pressens opinionsnämnd och förhåller sig därmed till de pressetiska reglerna. Tidningens vision är *“Sveriges mest engagerande nyhetskälla som värnar sanningen, granskar makten och ger dig inflytande genom journalistik”* och ägs till 91 procent av mediekoncernen Schibsted och till 9 procent av Landsorganisationen i Sverige, LO. Tidningens ledarsida beskriver sig som *”oberoende socialdemokratisk”*, men nyhetsredaktionen har ingen politisk färg (Aftonbladet, 2018). Sportbladet tar inte ställning till Aftonbladet som oberoende socialdemokratisk, utan beskriver sig som politisk oberoende (Aftonbladet, 2018). Aftonbladets papperstidning har 569 000 läsare dagligen (Aftonbladet, 2018). På Sportbladets redaktion utgör manliga journalister ungefär 90 procent av redaktionen (Aftonbladet, 2017).

2.4 Kort om Expressen

Expressen grundades 1944 av Albert Bonnier Jr och Carl-Adam Nycop.

Tidningen förhåller sig till de pressetiska regler som finns i Sverige.

Tidningens publicistiska idé är *“Expressen är en klassisk kvällstidning.*

Expressen är också en liberal tidning. Det betyder att det för oss inte finns något viktigare än människan, hennes berättelser, drömmar och dramer.”.

Tidningen ägs av medieföretaget Bonnier AB och beskriver sig som liberal

(Expressen, 2018). Enligt Expressens sportchef Pär Andersson¹ har

papperstidningen har 504 000 läsare dagligen. Sportbilagan tar inte ställning

till Expressen som liberal, utan beskriver sig som politiskt oberoende. På

Expressens sportredaktion utgör manliga journalister ungefär 70 procent av journalistkåren².

¹ Pär Andersson, sportchef SPORTEpressen, telefonsamtal den 1 december 2018.

² Pär Andersson, sportchef SPORTEpressen, telefonsamtal den 1 december 2018.

3. Tidigare forskning

I det här kapitlet redovisas tidigare forskning som är relevant för vår studie.

3.1 Sporten i spalterna

Wallin publicerade 1998 en omfattande kvantitativ innehållsanalys om hur sporten utvecklats under en period på 100 år mellan 1895 och 1995. Wallin analyserade 26 000 artiklar från flera olika tidningar publicerade under 100-årsperioden i olika sporter. Wallin (1998) utgick från sju olika tidningar i sin studie, däremot kommer endast utgå från två. Vilket gör att hans studie är mer omfattande än vår.

Wallin (1998) undersökte vilka sporter som var dominanta i nyhetsrapporteringen bland svenska tidningar och upptäckte bland annat att fotboll var en av de överrepresenterade sporterna bland sportartiklarna. Han konstaterade även att sport inte kunnat bli den stora folkrörelse som den idag har blivit utan det starka stöd som växt fram i och med sportjournalistikens intresse för att publicera sportartiklar och sportreportage. Wallin (1998) konstaterade även att manliga idrottare fick en större del i tidningarnas idrottsbevakning i Sverige än vad damerna fick.

Vi anser att Wallins studie kan ge oss en förståelse kring varför representationen av de två förbundskaptenerna är som den är i kvällspressen samt bidra med en historisk överblick som kan hjälpa oss i vår analys.

3.2 Fotboll är livet

I Ringfjords (2006) medieetnografiska studie "*Fotboll är livet*" intervjuar hon ett antal fotbollsspelande unga kvinnor i fotbollsföreningen Lyrans FF. Undersöknings material samlades in under sex månader och är en tämligen omfattande studie. Ringfjord (2006) undersöker hur unga kvinnor uppfattar TV-sport och vilka tankar de har kring idrott, medier och genusidentitet.

I studien upptäcker Ringfjord (2006) bland annat att fotboll i synnerhet domineras av en maskulin hegemoni med maskulina ideal. Ringfjord (2006) konstaterar även att de unga kvinnorna i hennes studie är medvetna om att det finns en kvalitativ skillnad mellan damfotboll och herrfotboll och att den kvalitativa skillnaden skulle vara en förklaring till att det ges mer utrymme till herrfotboll än damfotboll i medierna. Ringfjord (2006) konstaterar även att fotbollsdiskursens genusordning med en maskulin hegemoni bekräftas av medierna såväl som i de unga kvinnornas vardag.

Vi anser att Ringfjords studie kan förankras med genusteorin vi använder oss av samt även förankras med vår arbetshypotes, h1, om att det kommer att finnas en skillnad i representationen mellan de två förbundskaptenerna. Detta till följd av att vi tror att herrfotbollen är populärare och därför ges mer utrymme i medierna.

3.3 Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir

Anderssons (2004) studie "Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir" redogör för vilka sporter som fick mest plats i medierna fördelat mellan män och kvinnor samt olika sporter. Studien är en del av forskningsprojektet "publicistiska bokslut" och Andersson gick igenom tre olika tidningar.

De tre tidningarna som Andersson (2004) undersökte var Piteå-Tidningen, Västerbottens-Kuriren och Östgöta Correspondenten. Undersökningen gjordes på de tre tidningarnas sportsidor och undersökningen visade bland annat hur många och vilka sportartiklar som tog plats på förstasidan. Hon analyserade även de bildsatta artiklarna och undersökte hur många män och kvinnor som blev publicerade på bild.

Undersökningen visade att cirka 20 procent av de publicerade artiklarna i de tre tidningarna handlade om damidrott, vilket gjorde herridrott dominant i sportrapporteringen. Undersökningen visade också att ungefär 85 procent av sportartiklarna hade en man som huvudperson i texten.

Anderssons (2004) forskning blir relevant och intressant för vår studie då hon gjort en tämligen liknande studie som vår egen. Hon presenterade ett intressant resultat som kan användas i vår analys för att få en ökad förståelse över vår analys.

3.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Det finns tämligen mycket tidigare forskning inom området som vi kan använda till vår egen analys. Däremot har vi inte funnit lika mycket forskning på området kring representationen av förbundskaptenerna.

I Wallins (1998) studie där han undersökte 100 år av sportinnehåll från sju olika tidningar kunde han visa på att fotboll är en av de sporterna som får mest utrymme i de svenska tidningarna. Studien är relevant för vårt arbete i och med att han poängterar att fotboll utgör en stor del av de artiklar som publiceras i sportbilagor.

I Ringfjord (2006) medieetnografiska studie intervjuar hon ett antal unga kvinnor som spelar fotboll om deras syn på idrotten och den mediala bilden av sporten som de tar del av. Bland annat skriver Ringfjord (2006) att de unga kvinnorna är medvetna om en kvalitativ skillnad mellan herrfotboll och damfotboll, någonting de unga kvinnorna tror kan vara en aspekt som gör herrfotboll mer populär i mediernas rapportering. Studien blir intressant att

jämföra med vår egen, eftersom att fotbollsspelande kvinnor själva utgör en stor del av Ringfjords studie med egna citat.

Andersson (2004) undersökte utrymmet som gavs till olika sporter och mellan män och kvinnor i tre olika tidningars sportbilagor. Bland annat kunde Andersson visa på att närmare 80 procent av artiklarna hon undersökte handlade om män. Anderssons (2004) studie blir intressant för vår egen, då vi kan jämföra hennes resultat med vårt eget och undersöka om utrymmet i de tidningar vi undersöker visar på en lika diger utrymmesfördelning mellan förbundskaptenerna.

4. Teoretiska utgångspunkter

I det här kapitlet redovisar vi och berättar om de teoretiska utgångspunkter som vi använder i studien. Vi har valt att använda oss av tre teorier som kommer att genomsyra studien. Den första teorin, sociala representationer, kan ses som studiens mer övergripande teori. Vi kommer även använda oss av genusteori och slutligen dagordningsteorin.

4.1 Sociala representationer

Teorin presenterades av Serge Moscovici i början på 1960-talet och handlar om hur människor tillsammans bildar kollektiva föreställningar om sin verklighet. Vi har valt att applicera Moscovicis (1996) teori om sociala representationer på vår studie då teorin undersöker hur vissa representationer uppstår genom att sociala grupper bildar dem tillsammans (Moscovici, 1996). Det blir relevant för vår studie då förbundskaptenerna representeras av olika journalister och sedan tolkas av en publik som läser tidningen, då de sociala representationerna sitter hos publiken. Moscovici (1996) skriver även i kapitlet *Från kollektiva till sociala representationer: en kort historik* att sociala idéer eller representationer gör det möjligt för ett antal individer att bilda en högre enhet som institutioner gör. Moscovici (1996) jämför det med hur kyrkan och politiken har gjort. Vi kan applicera det på sportjournalistiken i stället som har förmågan att höja och även sänka en trupp, en förbundskapten eller ett lag. Thomas Bodström (2006) skriver i boken *VM-feber - fotboll, vänskap, besatthet* om en förlustmatch i VM 1990 för svenska herrlandslaget. Bodström (2006) skriver att när ett landslag inte lever upp till förväntningarna och förlorar en match, framstår det som om spelarna i laget

kollektivt begått ett våldsbrott. Och att ord som svek och bedrägeri var förekommande i rubrikerna.

I boken *Sociala Representationer* skriver Moscovici (1996) om kollektiva representationer och individuella representationer. De olika representationerna kan vi jämföra i vår kvantitativa innehållsanalys av de två tidningarnas sportbilagor och se eventuella samband eller motsättningar i representationen av de två förbundskaptenerna mellan tidningarna.

Fortsättningsvis skriver Moscovici (1996) att en individ är utsatt av trycket från rådande representationer i samhällen och utifrån ramen av vad de rådande representationerna tänker och uttrycker sig. Vi kan likna den tanken med de föreställningar som finns på ett landslag innan en världsmästerskapsturnering. Till exempel var förutsättningarna på damlandslaget högre ställda under världsmästerskapet 2015 som kallades ett misslyckande (Aftonbladet, 2015) än vad förväntningarna på herrlandslaget var under världsmästerskapet 2018 där landslaget hyllades (Aftonbladet, 2018), vilket eventuellt kan synas i representationen av de båda förbundskaptenerna i medierna.

4.2 Genusteori

Hirdman (2003) presenterade studien *Genus - om det stabila föränderliga former* och i den boken använder hon ett begrepp som hon kallar för genuskontraktet, ett begrepp som vi kommer att applicera på vår studie. Hirdman (2003) menar att genuskontraktet är ett underliggande, stereotyp kontrakt mellan det manliga och det kvinnliga könet som genomsyrar vardagen såväl i problem som i föreställningar och representation.

Hirdman (2003) skriver att det finns en genuskonflikt mellan genusordningen i samhället, att konflikten uppstår mellan integreringen och segregeringen av genusordningen. Hirdman (2003) skriver även att könen han och hon haft stereotypiska roller genom historien och att Han setts som huvudet på en kropp med en intellektuell kunskap, samtidigt som Hon setts mer som en lem. Hirdmans (2003) genusteori blir på så sett intressant för vår analys av representationen. Om vi kan knyta Hirdmans teori kring genusrollerna och undersöka huruvida nyhetsrapporteringen i kvällspressens sportbilagor kan ge en indikation på rådande genusordning i sportens nyhetsrapportering.

I ljuset av Hirdmans (2003) teori kan vi även applicera Ringfjords (2006) medieetnografiska studie *Fotboll är livet* där Ringfjord skriver att en manlig hegemoni råder inom fotboll som sport. I studien *Genus - om det stabila föränderliga former* skriver Hirdman (2003) om ett politiskt genuskontrakt mellan mannen och kvinna som skapar strukturella utrymmen och outtalade överenskommelser mellan könen som indikerar på mannen och kvinnans ansvar, rättigheter och skyldigheter. Hirdmans (2003) påståenden kan vi i vår analys knyta an till representationen av de två förbundskaptenerna. Genom att använda Hirdmans (2003) teori kan vi analysera vårt empiriska material och se på eventuella skillnader eller likheter i representationen som rör vid genuskontraktet och Hirdmans genusteori.

4.3 Agenda setting - Dagordningsteorin

Enkelt sammanfattat handlar agenda setting, eller dagordningsteorin som den också kallas, om att ju mer bevakning och täckning i medier som ett problem eller ämne får, ju viktigare blir det ämnet för folket (Coleman, McCombs, Shaw & Weaver, 2009). Strömbäck (2005) skriver i *Hot på Agendan* att man kan se två olika nivåer av dagordningsteorin.

Vid den första nivån handlar teorin om vad medierna rapporterar om för något och om vilken betydelse det har för vad människor tycker är viktiga frågor och inte (Strömbäck, 2005). Den andra nivån, skriver Strömbäck (2005), handlar om hur medier rapporterar om något och hur människor på det sättet förstår och uppfattar det medierna rapporterar.

Vi har valt att använda oss av teorin för att vi vill undersöka hur studiens två tidningars dagordningar ser ut när det kommer till bevakningen av dam- och herrfotboll. I studien hoppas vi kunna applicera teorin för att se hur bevakningen av de båda förbundskaptenerna ser ut.

Ulf Wallin skriver i boken “Sporten i spalterna” (1998) att en del av sportredaktionernas val av artiklar handlar om hur stort idrottsevenemanget är. Vi tror att detta kan ha stor betydelse för studien då världsmästerskapen i fotboll är ett av de största idrottsevenemangen i världen. Wallin lyfter även fram vikten av personorientering och säger att nyheter med personer i fokus har större nyhetsvärde än nyheter utan enstaka individer. Något som vi hoppas att kunna se i studien då vi ska undersöka två enskilda personer och hur de representeras.

4.4 Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter

Moscovici (1996) presenterade teorin om sociala representationer och om detta skrev Moscovici i boken *Sociala Representationer*. Teorin handlar om hur människor bildar uppfattningar om deras verklighet. I studien vill vi applicera teorin på hur tidningarna representerar de två förbundskaptenerna under ett mästerskap.

I Hirdmans (2003) studie *Genus* presenterade hon begreppet genuskontrakt. En underliggande föreställning om ett kontrakt mellan mannen och kvinnan. Vi hoppas kunna använda teorin i studien för att se om Hirdmans teori stämmer när det kommer till representationen av förbundskaptenerna i två av landets kvällstidningar.

Strömbäck (2005) skriver om nyhetsvärderingsteorier och jämför dessa med dagordningsteori och vad och hur som ämnen rapporteras av medier och hur dessa uppfattas av människor. Problem och ämnen som det skrivs mycket om blir viktigt. Teorin är viktig för vår studie då vi vill bland annat vill undersöka hur stor del av bevakningen som förbundskaptenerna får.

5. Metod och material

I det här kapitlet redogör vi för vår metod, vårt empiriska material och tillvägagångssättet för att få fram det. I kapitlet lyfter vi även fram kritik till den metod som vi använde oss av i studien. Vi redogör även för hur vi gått tillväga med avgränsningar och urval till vårt material.

5.1 Kvantitativ innehållsanalys

Som metod för vår analys valde vi en kvantitativ innehållsanalys. Vi valde att genomföra en analys med en kvantitativ ansats i och med att kvantitativa analysresultat är lättare att jämföra med tidigare resultat och enklare att kommunicera till läsare (Edling & Hedström, 2003).

Eliasson (2018) skriver att kvantitativa metoder lämpar sig bäst när man ska uppskatta hur utbrett olika beskrivna förhållanden och attityder är inom ett undersökt område.

Vår studie och forskningsfråga har som avsikt att undersöka en mängd av olika artiklar för att söka efter ett samband eller en avvikelse i Aftonbladet och Expressens sportbilagor. Då vi ämnar att undersöka hur de svenska förbundskaptenerna i herrlandslaget och damlandslaget i fotboll representeras, ansåg vi att en kvantitativ ansats vore bäst lämpad för denna studie. Då vi även analyserat tidigare forskning på området upptäckte vi att tidigare forskning också ofta gjorts med en kvantitativ ansats och anammade den metoden till vår egen studie.

I vår studie vill vi undersöka hur de svenska förbundskaptenerna i det svenska herrlandslaget och damlandslaget i fotboll representeras i svensk kvällspress.

De två kvällstidningarna som analyserades var Aftonbladet och Expressen, med fokus på de båda tidningarnas sportbilaga. När vi sammanställde innehållet från Aftonbladets sportbilaga Sportbladet och Expressens sportbilaga SPORTExpressen kunde vi se ett brett sammanställt resultat av sportbilagornas innehåll.

I vår studie undersökte vi hur de två förbundskaptenerna Pia Sundhage och Jan Andersson representerades, genom att undersöka hur mycket plats och hur återkommande de var i tidningarnas sportbevakning under ett världsmästerskap i fotboll.

5.2 Material

Det empiriska materialet som vi använder i vår studie hämtade vi från totalt 106 publicerade tidningsutgåvor. Tidningsutgåvor är sportbilagor till Aftonbladet och Expressen och var hämtade under 22 dagar under året 2015 och 31 dagar under året 2018. Detta för att det var då de båda landslagen var aktiva i mästerskapen. Totalt analyserades 473 artiklar i tidningarna. Tidningsexemplaren var lika många för Aftonbladets Sportbladet och Expressens SPORTExpressen och var hämtade samma dagar. Vi hade således lika många nummer av respektive tidning men olika antal artiklar.

Studiens empiriska material hämtades från mediearkivet Retriever. Vi kunde få de flesta texterna genom att söka på de datum vi ville hämta tidningar och artiklar från och därefter avgränsa till de två tidningar som vi var ute efter.

Sökorden vi använde var Aftonbladet, Expressen, sportbladet, SPORTExpressen, Winnipeg, Edmonton, Ottawa, Moskva, Sankt Petersburg,

Samsara, Sotji, Jekaterinburg, Gelendzhik, damlandslaget, herrlandslaget, fotboll, Schelin, Seger och Kanada.

På så sätt kunde vi få fram det empiriska material som krävdes till studien.

5.3 Avgränsningar och urval

Vår studie bygger till stor del på det empiriska material som vi har analyserat. För att få fram vad för material vi skulle använda oss av gjorde vi ett urval av de tidningsexemplar och perioderna där vi skulle analysera det empiriska materialet. För att en studie inte ska bli för dyr eller tidskrävande är det mycket viktigt att man gör ett strategiskt urval (Holme & Solvang, 1997). Holme & Solvang (1997) skriver i *Forskningsmetodik* att ett urval dessutom kan ge studier noggrannare resultat än studier med en totalundersökning.

Vi hade kunnat välja att undersöka artiklar under hela mästerskapsperioderna, men valde istället att påbörja undersökningen av tidningsartiklar publicerade fyra dagar innan mästerskapen började och avslutade undersökningsperioden tre dagar efter att det svenska landslaget åkt ut ur turneringen. Detta urval grundade sig i att många av artiklarna i tidningarna började handla mer och mer om lagen som var kvar i turneringen och inte om det svenska landslagen och de två förbundskaptenerna som vi valt att undersöka i den här studien.

Perioderna då vi undersökte Aftonbladets Sportbladet och Expressens SPORTExpressen blev därför mellan 2 juni 2015 och 23 juni 2015, då damerna deltog världsmästerskapen i Kanada och mellan 10 juni, 2018 och 10 juli, 2018, då herrarna deltog världsmästerskapen i Ryssland. Vi använde genomgående Retriever för att finna material.

Totalt blev det alltså 22 dagar där vi undersökte publicerade texter om damernas förbundskapten under världsmästerskapen 2015 och 31 dagar för herrarna. Sammanfattningsvis gav det strategiska urvalet oss 53 dagar och totalt 106 nummer av kvällstidningarnas sportbilagor att analysera. Totalt undersökte vi 473 artiklar.

5.4 Om kodschema för kvantitativa innehållsanalysen

För att kunna genomföra vår analys och undersöka hur de två förbundskaptenerna Pia Sundhage och Jan Andersson representerades i Aftonbladets sportbilaga Sportbladet och Expressens sportbilaga SPORTExpressen, sammanställde vi ett kodschema. Enligt Eliasson (2018) är kodschemat en av byggstenarna i en kvantitativ innehållsanalys. Vårt kodschema omfattades av 15 variabler som definierades utifrån vår forskningsfråga och frågeställning för att utifrån det empiriska materialet kunna arbeta mot våra arbetshypoteser. Vi diskuterade fram variablerna med varandra och utifrån vår frågeställning identifierade vi variabler som kunde ge det material som vi ansåg var viktiga för studien. Bland annat identifierade vi V9 genom att undersöka med vilka ord som förbundskaptenen beskrevs med. Till exempel om en förlust skyllades på förbundskaptenens laguttagning kategoriserade vi V9 som negativ.

Variablerna vi använde oss av var:

V1: Kod för artiklar.	V8: Förekommer förbundskaptenen i rubriken.
V2: Datum.	V9: Hur representeras förbundskaptenen.
V3: Rubrik.	V10: Förekommer förbundskaptenen i texten.
V4: Artikelstorlek	V11: Citeras förbundskaptenen i texten.
V5: Vilken typ av text.	V12: Finns det en bild tillhörande texten.

V6: Vad artikeln handlar om. V13: Förekommer förbundskaptenen på bild.
V7: Tidpunkt för publicering. V14: Kan landslaget fortfarande avancera.
V15: Vilket kön har journalisten?

5.5 Metodkritik

Nilsson (2010) skriver i kapitlet *Kvantitativ innehållsanalys* i boken *Metoder i kommunikationsvetenskap* att den kvantitativa innehållsanalysens brister och förtjänster har debatterats mycket under åren. Bland annat lyfter Nilsson (2010) fram att kritik som lyfts fram mot metoden är att delar i innehållet och helhetsperspektivet riskerar att gå förlorat med metoden.

Nilsson (2010) lyfter även fram att innehållet i nättidningar kan bli svåra att avgränsa samt att möjligheten med att revidera nätartiklar alltid finns kan bli ett problem. Där har vi valt att endast analysera tryckta nummer av tidningarna, så att de nummer vi analyserar inte kan ha blivit reviderade i efterhand.

Vi upplever att kritiken mot den kvantitativa ansatsen är befogad i den mån att helhetsperspektivet riskerar att gå förlorat. Det är även någonting vi har haft i åtanke under analysen. Däremot anser vi att vår nischade studie kring representationen av förbundskaptenerna Pia Sundhage och Jan Andersson går att genomföra med en kvantitativ ansats då vi undersökte en separat del av innehållet i de två kvällstidningarna Aftonbladet och Expressens sportbilagor. Nilsson (2010) lyfter upp att en del av kritiken mot den kvantitativa metoden är att analysen med nödvändighet studerar en separat del och inte en helhetsbild, vilket är vad vår studie gjort med tanke på den tidsplan som fanns till vårt förfogande som var tämligen kort. Kritik mot vår uppsats kan

även vara att vi bara undersöker hur de personifieras genom det givna utrymmet som förbundskaptenerna får i sportbilagorna och inte utifrån vad som skrivs om dem.

Trots att vi räknar antalet gånger som förbundskaptenerna citeras och om de porträtteras positivt eller negativt, är det övergripande och vi fördjupar oss inte i enskilda citat och meningar som en studie med en kvalitativ ansats gjort.

Problem som vi har haft med metoden när vi undersökte våra utvalda artiklar var att vår variabel *V7: Tidpunkt för publicering* var tämligen svag. I och med att vi inte hade någon kod för en artikel som publicerades efter, till exempel, en segermatch men inte handlade om segermatchen. Även om en artikel inte handlade om segermatchen och istället handlade om någonting annat som berörde landslaget så kodades den som “efter segermatch”.

I resultattabellerna är värdena och resultaten inte alltid lika många, detta eftersom att vissa texter handlade om förbundskaptenerna endast och inte landslagen samt vice versa. Vilket gör att antalet i några av tabellerna inte blir samma.

Vi upplevde även problem med vår metod då vi endast fokuserade på tryckta tidningar och inte webbtidningar. Sportbladet publicerade flera artiklar om damlandslaget på webben istället för i den tryckta sportbilagan, vilket gjorde att vi inte kunde ta med de artiklarna i vår undersökning.

Vi upplevde även ett problem vid kodningen, då SPORTExpressen endast var uppladdad på Retriever som uppslag och inte hela bilagan som fullständig så som Sportbladet var. Vilket resulterade i att vi behövde använda fler sökord

under analysen av Expressens sportbilaga. Dock fick inte problem större konsekvenser än att det endast tog längre tid att koda artiklar från SPORTExpressen än från Sportbladet.

För Aftonbladets sportbilaga behövde vi endast söka upp datumet som numret publicerades för att finna samtliga artiklar från de dagar vi ville undersöka tidningsexemplarets innehåll. Däremot kunde vi inte komma i kontakt med en representant från Aftonbladet, så som vi kunde med Expressen, trots upprepade försök.

5.6 Undersökningens tillförlitlighet

För att en studies trovärdighet ska vara hög krävs en hög reliabilitet och validitet (Eliasson, 2018).

5.6.1 Reliabilitet

En studies reliabilitet handlar om hur pålitlig undersökningen är, och om undersökningen får samma resultat om man skulle göra om den (Eliasson, 2018). När man tar reda på en undersökningens reliabilitet besvarar man frågan om man kan lita på att undersökningen ger samma resultat om man gör om undersökningen under liknande förhållanden (Eliasson, 2018).

Till exempel räknas det som hög reliabilitet om en våg som ska väga två kilo socker visar samma vikt varje gång man väger sockret. Det är, ur vetenskaplig synpunkt, viktigt med hög reliabilitet för att andra ska kunna undersöka och kontrollera undersökningens data (Eliasson, 2018). Studiens och undersökningens trovärdighet ifrågasätts om man inte kan kontrollera den data som undersökningen och undersökningens slutsats bygger på (Eliasson, 2018).

5.6.2 Holstis reliabilitetstest

För att öka vår studies reliabilitet använde vi oss av Holstis (1969) reliabilitetstest. Vi använde oss av reliabilitetstestet för att se om vi båda kunde nå samma eller liknande resultat när vi kodade utifrån ett kodschema. Vid testet hade först en av oss kodat artiklarna i Sportbladet mellan den 28 juni 2018 och 4 juli 2018. Därefter kodade den andra av oss exakt samma artiklar och kodade med hjälp av exakt samma kodschema. Efter att vi båda kodat artiklarna gick vi igenom svaren utifrån Holstis (1969) reliabilitetstest. I testet hade vi totalt 52 svar. I svaren hade vi svarat olika i 4 av fallen vi testade.

Holstis formel som vi testade våra svar utifrån ser ut så här:

$$PA_o = 2A / (N1+N2)$$

Enkelt förklarar fungerar formeln enligt följande: PA_o visar i procent hur lika våra svar i testet var. Antalet svar där vi båda kodat samma svar står under A och N1 samt N2 visar antalet svar vi kodade var och en.

$$92,3 = 2 \times 48 / 52 + 52$$

Efter reliabilitetstestet kom vi fram till att vi, av svaren vi testade, svarat samma vid 92,3 procent av de testade artiklarna.

Utöver detta anser vi även att studiens reliabilitet höjs ytterligare lite då vi under samtliga tillfällen då vi kodat studiens artiklar suttit bredvid varandra och ställt frågor om vi stött på artiklar som varit oklara eller liknande problem som vi då kunnat lösa enkelt.

5.6.3 Validitet

Thurén (2018) skriver att validitet innebär att man verkligen har undersökt det man ville undersöka och ingenting annat. Vi anser att vår validitet är hög i och med att vi har undersökt det som vi ämnat att undersöka i vår studie. Vi använde oss även av två arbetshypoteser, för att påminna oss själva om vad det var vi undersökte trots att annan intressant fakta dök upp under analysen av de två kvällstidningarna. Eliasson (2018) skriver att en hög validitet förutsätter en hög reliabilitet, vilket vi anser att vår reliabilitet är. Eliasson (2018) skriver även att en hög validitet kräver att de som utför studien måste vara helt överens om vilka frågor det är som ska besvaras. I och med att vi tidigt var överens om vår undersöknings syfte, kan vi påstå att vi har en hög validitet på vår studie.

5.7 Forskningsetiska överväganden

I både kvantitativa och kvalitativa studier är det här vi tagit ställning till den kritik som kan komma att finnas av argument kring olika tillvägagångssätt (Helgesson, 2015).

Till vår studie hade vi relativt svårt att identifiera etiska överväganden som kunde komma att spela roll i studien. Då studien är en kvantitativ innehållsanalys visste vi att studien skulle komma att utgå från tidigare artiklar. Vi hade därför ingen direkt kontakt till människor utan jobbade helt utifrån vad andra personer hade skrivit i form av artiklar. De forskningsetiska överväganden som vi kunde se under arbetet med vår studie var främst kopplade till just de artiklar som vi använde oss av i vår kvantitativa innehållsanalys.

Artiklarna som vi kodade analyserades inte utan vi undersökte bara artiklarna utifrån kodschemat. På så sätt ligger det mesta av de etiska övervägandena hos skribenten av artikeln. Om han eller hon väljer att ha med något känsligt eller på något vis kränkande så ligger det på den personen. Inte heller har vi några informanter att se till eller några personer som kan behöva anonymiseras, även det ligger hos skribenten om det skulle behövas. Nu handlade dessutom studien om ett ämne som inte brukar kräva anonymisering eller informanter utan ett ämne som fokuserar mer på resultat och därför inte kräver en större utläggning om vad som egentligen är rätt och fel enligt Helgesson (2015).

6. Resultat

I det här kapitlet kommer vi att redovisa våra resultat i studiens kvantitativa innehållsanalys. Resultaten kommer här att redovisas i form av flera tabeller över diverse variabler från kodschemat som vi använt oss av.

Förutom tabeller kommer vi även kommentera tabellerna och det tillhörande resultatet. Detta gör vi för att förtydliga resultatet och vad det säger. Vi valde att redovisa våra resultat i tabellform då resultaten blir tydliga och enkla att avläsa. Resultaten som redovisas grundar sig i vår kodning av totalt 473 artiklar under 53 dagar från 106 nummer av två olika kvällstidningar under två olika världsmästerskap i fotboll.

6.1 Publicerade artiklar

I den första tabellen redovisas antalet artiklar vi har gått igenom under vår valda tidsperiod. Perioderna var för båda landslagen i fotboll under ett världsmästerskap, 2015 för damlandslaget och 2018 för herrlandslaget.

Tabell 1: Publicerade artiklar

Texttyp	Damlandslaget	Herrlandslaget
Artikel	65	183
Notis	20	72
Reportage	3	12
Krönika	42	72
Övrigt	3	1
Summa (procent)	100	100
Antal artiklar	133	340

Resultatet visar att herrlandslaget i fotboll fick mer utrymme i form av publicerade artiklar i de två sportbilagorna än vad damlandslaget fick. Totalt publicerades det 340 stycken artiklar om herrlandslaget i de båda sportbilagorna, om damlandslaget publicerades 133 stycken artiklar.

Det givna utrymmet som damlandslagets fick i de två sportbilagorna med 133 publicerade artiklar utgör ungefär 39 procent i jämförelse med de 340 stycken artiklar som publicerades om herrlandslaget. Vilket visar på att damlandslaget, 2015, fick lite mer än en tredjedel av det utrymme som herrlandslaget fick under världsmästerskapet 2018.

I tabellen går det att utläsa en dominans för herrlandslaget i givet utrymme i de två sportbilagorna. Till exempel publicerades en fjärdedel, 3 stycken, så många reportage om damlandslaget jämfört med antalet reportage, 12 stycken, som publicerades om herrlandslaget. Under kategorin "övrigt" kategoriserades till exempel collage som var textsatta och där publicerades det fler om damlandslaget än om herrlandslaget.

6.2 Artikelstorlek

I den andra tabellen redovisar vi hur många tecken de publicerade artiklarna innehöll. Artiklarna är kategoriserade i stigande ordning med de artiklar som innehöll lägst antal tecken till flest antal tecken.

Tabell 2: Artikelstorlek

Antal tecken	Damlandslaget	Herrlandslaget
0-999	3	12
1000-1999	27	90
2000-2999	53	100
3000-3999	29	88
4000-4999	14	23
5000+	7	27
Summa (procent)	100	100
Antal artiklar	133	340

Sett till resultatet i kodningen av teckenantalen i artiklarna i studien är bevakningen av landslagen även här skiljer sig när det kommer till antalet tecken i artiklarna. I tabellen går det att identifiera ett mönster, då både herr- och damlandslaget oftast rapporterades i artiklar med teckenlängden 2000-2999 tecken. De näst största kategorierna för de båda landslagen var även 3000-3999 tecken och 1000-1999 tecken. Däremot är det även här tydligt att det skrivs mer om herrlandslaget, i och med att fler artiklar i olika teckenlängder publicerades om herrlandslaget. Vi kan även se att det publicerades fler texter med fler tecken om herrarnas landslag då sportbilagorna publicerade fler artiklar med 4000 tecken eller fler om herrarna.

6.3 Representation i text

En omfattande del av vår frågeställning i studien var hur förbundskaptenerna representerades i kvällstidningarna. Därför valde vi att undersöka hur tidningarna skrev och representerade de båda förbundskaptenerna i artiklarna. I tabell 3 redovisar vi hur tidningarna har skrivit om förbundskaptenerna. Vi kodade artiklarna om förbundskaptenerna representerades positivt, negativt, neutralt eller som "Ej tillämpbar" om kategoriseringarna inte passade in. Procenten avrundades till närmsta heltal i tabellen.

Tabell 3: Representation i text

Texter om F.K	Pia Sundhage	Jan Andersson
Positiv	25	76
Neutral	39	82
Negativ	12	8
Ej tilläpbar	57	174
Positiv (procent)	19	22
Neutral (procent)	29	24
Negativ (procent)	9	2
Ej tilläpbar (procent)	43	51
Antal artiklar	133	340

Resultatet av kodningen för hur förbundskaptenerna representerades i artiklarna visar att Jan Andersson representerades oftare än Pia Sundhage i de publicerade artiklarna. Jämfört med Jan Andersson representerades Pia Sundhage oftare negativt. Vi kan även se att i majoriteten av artiklarna som vi undersökt inte kunde tillämpas som varken en positiv, negativ eller neutral kategorisering.

Detta beror till viss del på att många av artiklarna under perioden vi undersökte inte handlade om förbundskaptenerna, utan handlade om enskilda spelare eller andra saker som har med landslagen att göra. Vissa av artiklarna som handlade om förbundskaptenerna gick inte heller att kategorisera då de bara nämndes någon enstaka gång och därför blev svåra att kategorisera.

6.4 Förbundskaptenerna i texten

I den fjärde tabellen kommer att vi att presentera hur frekvent förbundskaptenerna förekommer i de publicerade texterna samt hur ofta de citeras i texterna. Tabellen visar hur många gånger förbundskaptenerna Jan Andersson och Pia Sundhage förekommer i de publicerade texterna samt hur många gånger de förekom med citat i texterna. Förbundskaptenerna förkortas som *F.K* i tabellen.

Tabell 4: Förbundskaptenerna i texten:

F.K i texten	Pia Sundhage	Jan Andersson
Förekommer	92	173
Citeras	44	94
Förekommer (procent)	69	51
Citeras (procent)	33	28
Antal artiklar	133	340

Jan Andersson förekommer fler gånger i texterna publicerade under mästerskapet än vad Pia Sundhage gör. Jan Andersson citeras även fler gånger i de publicerade texterna än vad Pia Sundhage gör. Däremot förekommer Pia Sundhage mer frekvent i jämförelse med antalet publicerade

artiklar. I tabell 4 går det även att utläsa att Jan Andersson, 28 procent, citeras mindre frekvent än vad Pia Sundhage, 33 procent, gör i de publicerade texterna, med antalet citat jämfört med antalet publicerade artiklar.

6.5 Förbundskaptenerna i bild

I den femte tabellen redovisar vi hur frekvent förbundskaptenerna förekommer på bilder i artiklarna som vi undersökt. I tabellen redovisar vi även hur frekvent artiklarna haft en tillhörande bild. Detta har vi med för att ännu tydligare se hur ofta landslagets förbundskaptener framställs i kvällstidningarna med hjälp av bilder. Förbundskaptenerna förkortas som *F.K* i tabellen.

Tabell 5: Förbundskaptenerna i bild

F.K i bild	Damlandslaget	Herrlandslaget
Text med bild	122	326
F.K på bild	29	66
Text med bild (procent)	92	96
F.K på bild (procent)	22	19
Antal	133	340

I tabellen går det att utläsa att Jan Andersson förekommer på fler bilder än vad Pia Sundhage gör i de publicerade artiklarna i de två kvällstidningarnas sportbilagor. Däremot går det att utläsa i tabellen att Pia Sundhage, 22 procent, förekommer mer frekvent på bild än vad Jan Andersson, 19 procent, gör även fast Jan Andersson förekommer på fler bilder. Texter om herrlandslaget under mästerskapet 2018 var även oftare bildsatta än texter om damlandslaget under deras mästerskapsperiod.

7. Analys

I det här kapitlet kommer vi att analysera våra resultat. Det gör vi utifrån våra teorier och tidigare forskning som använts i studien. Vi har valt att dela in studien i flera tematiserande kapitel efter kategorier.

7.1 Herrarnas storhet

Ett genomgående mönster i studiens resultat är att herrarna och herrlandslaget får mer plats och mer bevakning än damerna. I Ringfjords (2006) studie *Fotboll är livet* skriver Ringfjord att damfotbollen inte får lika stort utrymme i mediebevakningen som herrarnas fotboll, även om bevakningen ökat. Ringfjord (2006) menar att detta till viss del ligger i genus och uppdelningar mellan könen. Begrepp som "fotboll" och "damfotboll" visar även på skillnaden och att herrarnas fotboll ses som något etablerat och damernas som avvikande och något som inte har samma status (Ringfjord, 2006). Inte bara ses damernas utövande som något avvikande enligt Ringfjord, utan fotboll beskrivs även som maskulinitetens arena enligt Fundberg (2005).

I studien går det att utläsa att det skrivs fler artiklar om herrlandslaget än om damlandslaget, det skrivs även fler längre artiklar om herrlandslaget. I boken *Sporten i spalterna* skriver Wallin (1998) att det inte är något nytt att manliga idrottare får en större andel av artiklarna i sportbilagor och längre texter. Han menar att även om kvinnliga idrottare fått mer plats i sportbilagor med åren, mycket tack vare att svenska kvinnor nått fler internationella framgångar inom sporten, så har det länge varit männen som utgjort störst andel i Sveriges sportbilagor (Wallin, 1998).

Även fotbollen sågs länge som något manligt och är än idag mer etablerad när det kommer till herrarnas utövande än damernas, som ses som något avvikande (Ringfjord, 2006). Detta kan kopplas till att det därför skrivs fler artiklar om herrlandslaget under en mästerskapsperiod än om damlandslaget. I boken *Amasoner på planen* skriver Hjelm (2004) att damfotbollen redan tidigt fick motstånd. Inte bara av journalister och svag mediebevakning, utan även manliga utövare och idrottsledare. Hjelm (2004) menar att de omedvetet, eller medvetet, strävat efter att hålla kvar i den patriarkala hegemonin i idrotten.

Tesen om att idrott är något för män stärks i Andreassons (2007) bok *Idrottens kön*. Andreasson (2007) skriver att den historiska forskningen är eniga om att idrott som socialt fenomen är skapat av och för män. Att herridrott och den maskulina prägeln är så stor leder bland annat till konsekvensen av att kvinnliga idrottsprestationer och idrottsintressen värderas och tolkas annorlunda (Andreasson, 2007).

Om damidrott och damfotboll fortfarande ses som något avvikande och något som inte bör utövas av kvinnor kan inte studien säga, men däremot kan vi klart se i studien att damfotbollen än idag lever i skuggan av herrfotbollen. Detta i och med att färre artiklar publiceras om damfotboll än om herrfotboll under den period vi undersökte.

Sett till dagordningsteorin kan detta tolkas som att tidningarna och läsarna tycker att herrarnas fotbollsutövande är viktigare än damernas. Jesper Strömbäck (2005) tillägger i *Hot på agendan* att flera nyhetsvärderingsteorier ställer krav på viktighet och betydelse. I och med att tidningarna skriver mer om herrarna än damerna i studien kan det utifrån dagordningsteorin och vår

studie ses som att tidningarnas redaktioner och allmänheten kanske tycker att herrarnas fotboll både är viktigare och mer betydelsefull än damernas fotboll.

7.2 Förbundskaptenernas plats i spalterna

Ett tema som uppmärksammades i vårt resultat var att herrlandslaget fick betydligt mer utrymme i tidningarna än vad damlandslaget fick under de undersökta mästerskapsperioderna. Andersson (2004) publicerade ett resultat som visade att två av tre sportbilagor i hennes studie bestod till över 80 procent herrsport. I och med att Sportbladet och SPORTExpressen publicerade ungefär 62 procent fler artiklar om herrlandslaget, förekom Jan Andersson oftare i sportbilagorna än vad Pia Sundhage gjorde. Moscovici (1996) diskuterar i boken *Sociala representationer* Ansarts teori från 1987 kring representation. Moscovici skriver att begreppet kollektiv representation kan likställas med begrepp som idé eller system som är gemensamt och kan reproduceras.

I och med att herrlandslaget historiskt sett (Wallin, 1998) fått mer plats i tidningen än damlandslaget, kan idén om “att det ska vara så” fortplantats och blivit en norm på en redaktion. Däremot kunde vi urskilja hur frekvent de båda förbundskaptenerna förekom i sportbilagorna i vårt resultat, i hur många artiklar var förbundskaptenerna närvarande. Sett till procent förekom Pia Sundhage i närmare 72 procent av alla de artiklar som publicerades om damlandslaget, Jan Andersson förekom i närmare 51 procent av de artiklar som publicerades om herrlandslaget.

Att herrar förekommer oftare än damer i tidningars sportbevakning är inget nytt. Creedon (1994) skriver i boken *Women, media and sport* att kvinnor

länge har varit underrepresenterade i tidningarnas sportbilagor. I tidigare studier kom man fram till att artiklar mellan 1954 och 1987 i den amerikanska tidningen Sports Illustrated till 91 procent handlade om män (Creedon, 1994)

I tidningarnas dagordning, med koppling till dagordningsteorin, kan vi se att Jan Andersson förekom mindre frekvent än Pia Sundhage. Sett till det Coleman, McCombs, Shaw & Weaver (2009) skriver i *The Handbook of Journalism studies* är Pia Sundhage mer viktig för damlandslaget än vad Jan Andersson är för herrlandslaget då hon förekommer i en procentuell del större andel artiklar.

Moscovici (1996) diskuterar även Durkheims teorier om representation i boken *Sociala representationer* och skriver att skillnaden mellan kollektiv representation och individuell representation är att kollektiv representation är mer stabil vid överföring och att individuell representation är mer föränderlig och obeständig. Tesen om att individuell representation är mer föränderlig än kollektiv representation kan vara en av anledningarna till att Pia Sundhage representeras mer frekvent i kvällstidningarnas mästerskapsrapportering än vad Jan Andersson. Detta stärker även tesen om att Pia Sundhage skulle vara viktigare än Jan Andersson.

Hassmén & Hassmén (2010) skriver att resultatet av sportsliga framgångar, såväl negativa som positiva, kan påverka mediatid för en ledare. Någoting som också kan vara en anledning till förbundskaptenernas medverkande i sportbilagorna.

7.3 Jan och Pia i bilder

I studien har vi inte bara undersökt hur Jan Andersson och Pia Sundhage representeras genom text i kvällstidningarnas artiklar, utan även i bildform. Vi såg här att Pia Sundhage förekommer mer frekvent på bild, men att Jan Andersson förekommer på fler bilder. Många av artiklarna som vi undersökte hade en tillhörande bild, någonting som skrivs om i *Sporten i spalterna*. Wallin (1998) skriver att dagens tidningskonsumenter inte är tidningsläsare utan tidningstittare, då vi människor nu får den viktigaste informationen i tidningen genom bilder och bildtexter.

Till de 133 artiklar om damlandslaget hade artiklarna nästan bilder till samtliga artiklar. Att kvinnliga idrottsutövare förekommer mycket på bild i tidningarna är inget nytt. Tidigare studier visar att kvinnor förekommit i större andel på bild än artiklar på sportsidorna (Wallin, 1998). Även Creedon (1994) påpekar att kvinnor länge och ofta förekommit i bildsättningen i sportbilagor och sporttidningar.

Hirdman (2003) skriver i *Genus* att kvinnors kroppar länge har varit i fokus under mänsklighetens utvecklingsperiod. Hirdman nämner även att kvinnor valts ut för sin skönhet. Kanske kan det vara så att tidningarna använder kvinnokroppen för att få läsare. Bildsättning av idrottsutövande kvinnor har tidigare fokuserats vid kvinnligheten och skönheten snarare än kvinnornas idrottsprestationer (Wallin, 1998).

7.4 Jan vs. Pia

Tidigare i analysen har vi nämnt att Jan Andersson förekom oftare än vad Pia Sundhage gjorde i texten. Men genom att analysera hur frekvent de båda förbundskaptenerna förekom i de publicerade artiklarna om respektive landslag, kunde vi urskilja att Pia Sundhage förekom mer frekvent i texterna om damlandslaget än vad Jan Andersson gjorde i texter om herrlandslaget. Persson (2014) diskuterar Stuart Halls teori om representation i *Statsvetenskaplig Tidskrift* och skriver om hur populärkultur visar hur vardagens kulturella praktiker genomsyras av, upprätthåller eller stör hierarkier.

Förbundskaptenen är den person som väljer ut spelare till landslaget och väljer vilka spelare som ska få representera ett landslag. Rollen som förbundskapten kan ses som ledare över ett landslag och högt upp i den hierarki som Persson (2014) diskuterar. I artiklarna om damlandslaget upprätthålls hierarkin med Pia Sundhage som ledare då hon förekommer ofta i texterna om damlandslaget. Pia Sundhage får även svara på både positiv och negativ artiklar kring damlandslagets resultat. Detta kan ses i tabell 3 där Pia Sundhage representeras negativt och positivt mer jämnt i texterna än vad Jan Andersson gör.

I texterna om herrlandslaget är hierarkin med Jan Andersson som ledare inte lika tydligt bevisad. Jan Andersson förekommer inte lika frekvent som Pia Sundhage i texterna, däremot representeras han positivt betydligt fler gånger än Pia Sundhage.

Guimelli & Jacobi (1996) diskuterar Shank & Abelsons teori från 1977 kring sociala representationer och hur sociala representationer kan förändras genom ovanliga och plötsliga händelser. I och med att resultaten för de svenska landslagen i fotbolls-VM 2015 och fotbolls-VM 2018 i medierna beskrevs som negativt för damerna och positivt för herrarna, kan detta vara varför Jan Andersson representerades positivt fler gånger än Pia Sundhage i sportbilagorna.

I ljuset av Anderssons (2004) statistik i *Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir* får kvinnor mellan 16 procent till 27 procent av det utrymme som män får i de sportbilagor som Andersson analyserat.

Damlandslaget 133 texter under fotbolls-VM 2015 är ungefär 39 procent av männens 340 publicerade artiklar under fotbolls-VM 2018. Ringfjord (2006) skriver om att sportarenans vardagsdiskussioner bevarar genusmönster mellan män och kvinnor. I och med skillnaden i antalet publicerade artiklar i Anderssons (2004) publicistiska bokslut och vår analys ställs Ringfjords (2006) teori om att sportarenan bevarar genusmönster mellan könen på prov.

Däremot kan Ringfjords (2006) teori om att sportarenan och i synnerhet fotboll domineras av en manlig hegemoni stärkas av vårt resultat av antal publicerade artiklarna i sportbilagorna. Även Andreasson (2007) skriver om att den manliga hegemonin blivit en kultur på idrottsarenan. Fundberg (2005) kallar fotbollen för maskulinitetens arena. Då herrlandslaget fick betydligt fler artiklar och större utrymme i sportbilagorna än vad damerna fick under sin VM-period, påvisas hegemonin som fortfarande rådande i sportbilagornas rapportering av manligt och kvinnligt, samt mellan Jan Andersson och Pia Sundhage.

7.5 Sportbilagornas agenda

Det empiriska materialet för denna studie visar på en påtaglig skillnad i det givna utrymmet under de två mästerskapsperioderna. Strömbäck (2005) skriver att det existerar några allmänna principer för vad som är nyhetsvärt på redaktioner. Den enkla och raka slutsatsen utifrån Strömbäcks kapitel blir att nyhetsvärdet för damlandslagets prestationer i ett fotbolls-VM inte skulle vara lika nyhetsvärt som herrlandslagets prestationer i ett fotbolls-VM. I Strömbäcks (2005) kapitel om nyhetsvärdering går det att diskutera om sportjournalister kan applicera det tänk som Strömbäck redovisar kring nyhetsvärdering.

Strömbäck (2005) skriver bland annat att huvudförklaringen till att något blir en nyhet beskrivs snarare som en intuitiv, professionell känsla än någonting på förhand fastställt bland journalister. Diskussionen kan bli om det är en sviktande professionalism bland sportjournalisterna på Aftonbladets och Expressens sportbilagor som kan ge svar på den stora skillnaden i de publicerade texterna mellan de två landslagen. Eventuellt att fenomenet kan bero på det som Ringfjord (2006) skriver i sin medieetnografiska undersökning att tjejerna är medvetna om att damfotboll och deras egen fotbollspraktik är något kvalitativt annorlunda, vilket de använder som förklaring till varför i högre grad rapporteras om herrfotboll än damfotboll i medierna. Även Andreasson (2007) skriver om idrottens förening med maskulinitet och att det genom den föreningen lett till att kvinnors och mäns erfarenheter på idrottsliga arenor tolkas och värderas olika.

Strömbäck (2005) hänvisar i *Hot på agendan* till Gans teori om nyhetsvärdering där han listar kvaliteten på nyheterna som ett av de viktigaste kriterierna till en bra nyhetsvärdering. I det kriteriet kan Ringfjords (2006) teorier kring kvalitetsskillnaden mellan damfotboll och herrfotboll få liv. Vår innehållsanalys kan kopplas till de båda citaten, då Pia Sundhage förekommer mer frekvent i nyhetsrapporteringen under damlandslagets VM-period i jämförelse med Jan Andersson under herrlandslagets fotbolls-VM. Förklaringen kan vara att det som är mest intressant ur en nyhetsvärderingsaspekt för en kommersiell tidning under ett damfotbolls-VM är personer och ledare, mer än sporten i sig. I jämförelse med herrlandslaget, där det skulle kunna vara vice versa.

8. Slutsats och diskussion

I det här kapitlet visar och redovisar vi våra slutsatser från vår studie. Dessa slutsatser kommer vi även att diskutera i kapitlet. Avslutningsvis kommer vi att ge förslag till framtida forskning i forskningsämnet.

8.1 Männens dominans

Att herrlandslaget och Jan Andersson fick mer medialt utrymme i sportbilagorna under fotbolls-VM 2018 än vad damerna fick under fotbolls-VM 2015 stärker Ringfjords (2006) teori om att sportarenan och i synnerhet fotboll domineras av en maskulin hegemoni. Även Ringfjords teori om att sportarenans vardagsdiskussioner bevarar genusmönster stärks i och med den stora skillnaden i publicerade artiklar landslagen emellan. Trots att damerna procentuellt fick mer utrymme i sportbilagorna under fotbolls-VM 2015 i jämförelse med de publicerade artiklarna om herrlandslaget under fotbolls-VM 2018. Jämfört med vad damsport fick i Anderssons (2004) analys står Ringfjords (2006) teori om genusmönster stark. Männerna fick fler artiklar, citat, bilder och tecken i artiklarna.

Även om kvinnor får mer plats och större bevakning kring sitt idrottsutövande än historiskt, kan vi fortfarande se att männen får mest plats i de två kvällstidningarnas sportbilagor. Sett till Strömbäcks (2005) teori kring nyhetsvärdering kan det bero på att det finns ett större nyhetsvärde kring herrlandslaget än damlandslaget.

8.2 Representation efter resultat

Själva representationen av förbundskaptenerna, som var en del av både studiens syfte och frågeställning, grundade sig mycket i hur det gick för respektive förbundskaptens lag. När det gick bra för ett lag, så representerades inte bara laget positivt utan även ledaren - förbundskaptenen. I och med att herrarnas landslag avancerade längre i sitt mästerskap representerades lag och ledare betydligt mer positivt än damlandslaget som åkte ut tidigare.

Ledaren för damlandslaget fick stå till svar vid uttåg ur mästerskap och ledaren för herrlandslaget hyllades när det gick bra. Även mellan matcher representerades förbundskaptenerna till viss del utifrån hur det gått i föregående match, även om representationen till viss del mellan matcher var mer neutral och nästan hoppfull.

Över det stora hela fick Jan Andersson en mer positiv representation av kvällstidningarna under mästerskapen. Mycket tack vare det positiva resultatet under herrlandslagets mästerskap och hyllningarna som resultatet ledde till. Pia Sundhage fick utstå en större del kritik och fick till exempel läsa om journalister som krävde hennes avgång, någonting som Jan Andersson slapp läsa om.

8.3 Bevakningen av förbundskaptenerna

I bevakningen av de två förbundskaptenerna Jan Andersson och Pia Sundhage och de två fotbollslandslagen får herrlandslaget och Jan Andersson en större bevakning under sin VM-period. Jan Andersson var med i en

procentuellt större del artiklar än Pia Sundhage samt att Jan Andersson framställdes positivt i betydligt större mängd artiklar än Pia Sundhage. Noterbart var dock att Pia Sundhage förekom mer frekvent i de publicerade artiklarna än vad Jan Andersson gjorde. I vår arbetshypotes trodde vi även att det skulle skilja sig i bevakningen mellan de två landslagen samt att Pia Sundhage skulle förekomma mer frekvent under damernas fotbolls-VM än vad Jan Andersson skulle göra under herrarnas fotbolls-VM. I denna studie stämde båda arbetshypoteserna som vi presenterade, då resultatet visade att det fanns en skillnad i representationen av de två förbundskaptenerna samt att Pia Sundhage förekom oftare än Jan Andersson.

8.4 Förslag till vidare forskning

Denna studie är en kvantitativ innehållsanalys om representationen av de svenska förbundskaptenerna i det svenska herr- och damfotbollslandslaget. För vidare forskning inom området skulle vi vilja lyfta fram ett förslag om att fokusera på textproducenterna på såväl dagspress eller kvällspress. Genom att intervjua journalisterna eller alternativt nyhetschefer med en kvalitativ ansats som utgångspunkt och undersöka hur journalister själva ställer sig till de skillnader som finns i rapporteringen kring dam- kontra herridrott.

I och med att vår studie påvisar skillnader i representationen och det givna utrymmet mellan de två olika könen, vore det intressant att vidare analysera fenomenet med en kvalitativ metod för att vidare söka efter eventuella svar som finns i varför det skiljer sig i det spaltutrymme som de två landslagen får i sportbilagor.

Referenser

Andersson, Ulrika. (2004). *Sportens olika sidor: männens och de manliga sporternas revir. 2003 års publicistiska bokslut, del 2*. Göteborg: Göteborgs universitet. Institutionen för Journalistik och Masskommunikation.

Andreasson, Jesper. (2007). *Idrottens kön: Genus, kropp och sexualitet i lagidrottens vardag*. Lund: Lunds universitet, Sociologiska institutionen.

Bodström, Thomas, & Holm, Mats. (red). (2006). *Vm-feber – fotboll, vänskap, besatthet*. Falun: Scandbook AB.

Coleman, Renita, McCombs, Maxwell. & Weaver, David, Shaw, Donald, Wahl-Jorgensen, Karin, (red.). & Hanitzsch, Thomas. (2009). *The handbook of journalism studies* (ICA Handbook Series). New York: Routledge.

Creedon, Pamela. (1994). *Women, Media and Sport: challenging gender values*. London: Sage Publications.

Dahlén, Peter. (2008). *Sport och medier: en introduktion*. Kristianstad: IJ-förlaget.

Edling, Christofer, & Hedström, Peter. (2003). *Kvantitativa metoder: grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur.

Eliasson, Annika. (2018). *Kvantitativ metod från början*. 4:1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Guimelli, Christian, & Jacobi, Danièle. (1996). Nya praktiker och förändringar av sociala representationer: om sjuksköterskors representationer om sin arbetsfunktion. Chaib, Mohamed. & Orfali, Birgitta. (red). *Sociala representationer*. Uddevalla: MediaPrint.

Fundberg, Jesper (2005). *Kom igen, gubbar! Om pojkfotboll och maskuliniteter*. Stockholm: Carlsson.

Hassmén, Peter, & Hassmén, Nathalie. (2010). *Idrottsledarskap*. Stockholm: Natur & Kultur.

Helgesson, Gert. (2015). *Forskningsetik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hjelm, Jonny. (2004). *Amasoner på planen: svensk damfotboll 1965-1980*. Umeå: Boréa.

Holme, Idar Magne, & Solvang, Bernt Krohn. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Holsti, Ole. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Reading, Mass.: Addison-wesley publishing company.

Hirdman, Yvonne. (2003). *Genus: om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber.

Jodelet, Denise. (1996). Sociala representationer: ett forskningsområde under utveckling. Chaib, Mohamed & Orfali, Birgitta. (red). *Sociala representationer*. Uddevalla: MediaPrint.

Moscovici, Serge. (1996). Från kollektiva till sociala representationer: en kort historik. Chaib, Mohamed & Orfali, Birgitta. (red). *Sociala representationer*. Göteborg: Daidalos AB.

Nilsson, Åsa. (2010). Kvantitativ innehållsanalys. I Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nord, Lars, & Strömbäck, Jesper. (2005). (red). *Hot på agendan: En analys av nyhetsförmedling vid risker och kriser*. Stockholm: Krisberedskapsmyndigheten.

Persson, Emil. (2014). Stuart Halls Representation: att studera populärkulturen som politiskt slagfält. *Statsvetenskaplig Tidskrift*. 116 (4). Ss.471-472.

Ringfjord, Britt-Marie. (2006). *Fotboll är livet: en medieetnografisk studie om fotbollstjejer och TV-sport*. Lund: Lunds Universitet. Intuitionen för samhällsvetenskap.

Thuren, Torsten. (2018). *Vetenskapsteori för nybörjare*. uppl. 2:9. Stockholm: Liber.

Wallin, Ulf (1998). *Sporten i spalterna: sportjournalistikens utveckling i svensk dagspress under 100 år*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ. (JMG).

Referenser från internet

Aftonbladet. (2018). *Om Aftonbladet*. <https://www.aftonbladet.se/om-aftonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet>. [hämtad 2018-11-13].

Karlsson, Erik. (2015). *Pia Sundhage: "Jag har misslyckats*. 23 juni. <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/VRaQvI/pia-sundhage-jag-har-misslyckats> [hämtad 2018-11-30].

Alcoron Klein, Ayar . (2018). *Janne Andersson hyllades stort i Halmstad* <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/vmK075/janne-andersson-hyllades-stort-i-halmstad> [hämtad 2018-11-30].

Expressen. (2018). *Välkommen till Expressen*. <https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/> [hämtad 2018-12-03].

Riksidrottsförbundet. (2017). *Idrotten i siffror*. <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/statistik/2017-idrotten-i-siffror---rf.pdf> [hämtad 2018-11-13].

Svenska fotbollsförbundet. (2018) *Fotbollen i Sverige*. <https://fogis.se/om-svff/> [hämtad 2018-11-13]

Bilagor

Bilaga A: Kodschema och kodnyckel

V1: **Kod för artiklar**

Varje artikel kommer få en kod för vilket nummer det är i analysperioden. SB-001 blir då det första publicerade numret vi går igenom av Aftonbladets sportbilaga Sportbladet och SE-001 för det första numret i Expressens sportbilaga SPORTExpressen.

V2: **Datum**

Anger vilket datum som artikeln publicerades. Skrivs i ÅÅMMDD. Exempel: 150620.

V3: **Rubrik**

Artikelns huvudrubrik.

V4: **Artikelstorlek**

Artiklarna kommer att koda efter antal tecken.

1 = 0-999 tecken

2 = 1000-1999 tecken

3 = 2000-2999 tecken

4 = 3000-3999 tecken

5 = 4000-4999 tecken

6 = 5000+ tecken

V5: **Texttyp**

Vad är det för typ av text och vilken genre har texten.

1 = Artikel

2 = Notis

3 = Reportage

4 = Krönika

5 = Övrigt

V6: Vad handlar artikeln om?

1 = Svenska herrlandslaget i fotboll

2 = Svenska damlandslaget i fotboll

V7: Vid vilken tidpunkt publicerades artikeln?

Denna variabel handlar om vid vilken tidpunkt och i vilket skede som artikeln publicerats. Publicerades artikeln efter en match där Sverige vunnit med exempelvis 3-0 kodas artikeln som "efter segermatch."

Ej tillämpbar används om inte övriga kategoriseringar passar in.

1= Innan turneringen börjat

2= Efter segermatch

3= Efter oavgjord match

4= Efter förlustmatch

99= Ej tillämpbar

V8: Förekommer förbundskaptenen i rubriken?

1 = Ja

2 = Nej

V9: Hur representeras förbundskaptenen i texten?

Med positiv menas med att förbundskaptenen får beröm i texten till exempel "Andersson gjorde ett bra och matchavgörande byte som byte in Berg som gjorde mål i slutet". Med negativ menas att förbundskaptenen har gjort någonting dåligt eller underpresterat i texten till exempel, "Andersson får ta på sig en del av förlusten när han lät Berg sitta på bänken hela matchen". Med neutral menas med att endast fakta utan värdering presenteras i texten. Ej tillämpbar används om inte förbundskaptenen förekommer i texten eller övriga kategoriseringar inte passar in.

1= Positiv

2=Neutral

3=Negativ

99=Ej tillämpbar

V10: Förekommer förbundskaptenen i texten?

1 = Ja

2 = Nej

V11: Citeras förbundskaptenen i texten?

Finns det något publicerat citat från förbundskaptenen i texten.

1 = Ja

2 = Nej

V12: Finns det en bild tillhörande texten?

1 = Ja

2 = Nej

V13: Förekommer förbundskaptenen på bild tillhörande texten?

Även om bilden är tagen på en grupp med människor så kategoriserar vi att förbundskaptenen förekommer om även andra finns med på bilden.

1 = Ja

2 = Nej

V14: Kan landslaget fortfarande avancera i mästerskapet?

Finns det en chans för landslaget att fortfarande kunna avancera i turneringen. Innan turneringen har börjat spelas, kan landslaget avancera. Artiklar innan mästerskapets start kategoriseras som "Ja" till exempel.

1 = Ja

2 = Nej

3 = Mästerskapet är slut för landslaget

V15: Vilket kön har journalisten?

1 = Man

2 = Kvinna

3 = Man och kvinna

99 = Går ej att kategorisera